

IZBIRLJIVOST U PREHRANI KOD DJECE

Izбирljivost predstavlja jedan od češćih poremećaja u prehrani/hranjenju djeteta. Pod tim se podrazumijeva: nespremnost da se jede poznata hrana ili da se proba nova hrana, tj. sklonost jedenju samo određenih namirnica (često i spremljenih uvijek na isti način) te uporno odbijanje drugih.

Izбирljivost se ponekad javlja samo kao kratkotrajna faza. Međutim, problem nastaje ako ta „faza“ dugo traje i dijete izbacuje sve više namirnica. Tada postoji rizik za nastanak deficita osnovnih i/ili mikronutrijenata (vitamini i minerali) što zaista može utjecati na rast i razvoj djeteta.

Koji je najčešći razlog zašto dijete ne želi jesti hranu koju mu pripremate?

Problem hranjenja često proizlazi iz roditeljske krive percepcije o količini i veličini obroka te o vremenu kada dijete treba jesti i što roditelj smatra da ono mora, vrstom i količinom, pojesti. Zbog svega navedenog proizlaze frustracije i napetost te nervoza za vrijeme obroka. Nerijetko se stvara kontraefekt i dijete pruža samo već otpor, a obroci postaju sa sve više tenzija. Također u velikoj želji da se problem riješi prisiljavanje djeteta da proba ili pojede što ne želi te nagrađivanje djeteta za to daje djetetu prostor i za manipuliranje procesom hranjenja.

Dijete ne želi jesti – kako premostiti problem djeteta izbirljivog u prehrani?

Nova hrana predstavlja djetetu nešto nepoznato, a sve što nam je nepoznato iziskuje vrijeme upoznavanja i navikavanja. Nekom djetetu za to treba više, nekom manje vremena. S djecom koja imaju problem da teže prihvaćaju ili uopće ne prihvaćaju nove namirnice, te kod djece koja odbijaju namirnice koje su ranije jeli, može nam pomoći SOS pristup hranjenju.

Što je to SOS pristup hranjenju?

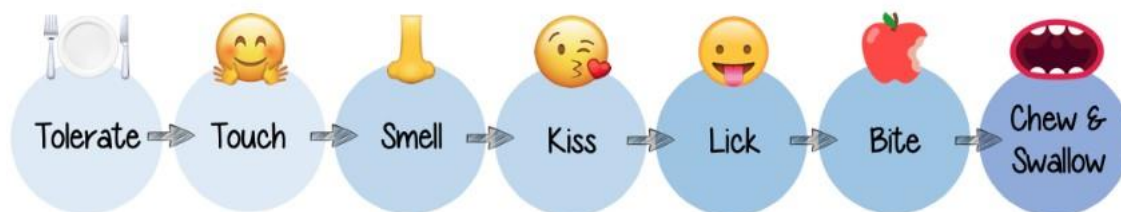
SOS (Sequential Oral Sensory) pristup hranjenju je program koji je usmjeren prema djetetu kao pojedincu. Pomaže mu da stekne ispravne vještine hranjenja i premaši sve one prepreke koje ga ometaju u hranjenju. Pristup je individualiziran, a vođen je postepenim koracima koji omogućavaju razvijanje adekvatnog odnosa između djeteta i nove ili odbijajuće namirnice kako bi djetetu postala privlačna za jelo.

- Dijete se uči tolerirati hranu koju inače odbija kroz razne interakcije koje terapeuti hranjenja koji su prošli edukaciju razrađuju s roditeljima. Koraci obuhvaćaju tj. postupke vizualnog navikavanja, percipiranja mirisom, zatim dodirrom na razne načine i različitim dijelovima tijela (prstima, dlanovima, usnama).
- Naime, ne možemo očekivati da će dijete odmah staviti u usta nešto što mu izgledom, opipom ili mirisom nije poznato ili je odbojno iz bilo kojeg razloga. Svaka interakcija s hranom, mada ju dijete ne unosi u usta, predstavlja poticajni stimulans.
- Primjerice dodirivanje potiče taktilno familijariziranje s hranom ali i navikavanje na nove teksture.
- Sudjelovanje u kupovini namirnica s roditeljima važan je dio procesa učenja na nove ili odbijajuće namirnice.

- Dobre rezultate daje i sudjelovanje u pripremi namirnica. Dijete ovisno o dobi može dodavati, prati i sjeckati voće i povrće, te kombinirati namirnice za obroke. A naravno, ono što smo sami napravili volimo i probati kako bi provjerili je li dobro i ukusno, zar ne?
- Dakle, nakon taktilnog navikavanja slijedi kušanje, makar samo vrhom jezika, pa polako dalje. Kada se to svlada, onda tek postoji spremnost vježbati žvakanje i gutanje iste hrane.
- Vizualni dojam obroka je također vrlo važan, slaganje obroka u primamljivim kombinacijama čini hranu poželjnijom.
- Novu hranu potiče se uvijek ponuditi uz već poznatu kako bi poznato bilo poticajni stimulans.

Savjet za roditelje čije dijete ne želi jesti

Preokupiranost roditelja problematikom hranjenja ne pomaže, već najčešće pogoršava tegobe. Bitno je opustiti se i hranjenje učiniti ugodnim iskustvom i roditeljima i djeci.

Roditelj treba poslužiti kao model u zajedničkim obiteljskim obrocima. Kao što znamo, djeca promatraju i oponašaju roditelje. Mobitel, I-pad i televizor treba ostaviti po strani jer samo odvlači pažnju, a pritom dijete ne ostvaruje pravilan odnos s hranom.

Obroci trebaju biti strukturirani i ne trajati dulje od 30 minuta.

Zadaća roditelja je da ponudi nutritivno kompletan, raznovrstan obrok u vrijeme kada je obrok za obiteljskim stolom. Na djetetu je da odluči što će odabrati i koliko će od ponuđenog pojesti.

Između obroka treba praviti dovoljne razmake kako bi dijete ogladnjelo.

Za žeđ je potrebno nuditi **vodu**. Voda kao napitak neće poremetiti mehanizam gladi i sitosti, dok napitci s okusom između obroka donekle zasite dijete. Ono zato možda neće biti motivirano za sljedeći obrok.

Slatkiši se mogu ponuditi, ali ne prečesto i planirati ih svakako iza obroka.

Zaključno, izbirljivost u jelovniku često se susreće u djece i najčešće nije zdravstveno ugrožavajuće za dijete, a poticajnim ponašanjem roditelja najčešće se s vremenom prevlada.

Petra Gulić, zdravstvena voditeljica

